

MAGYARÁG

Proprietar: „Frima” S. A. inreg. la Trib.
Bihor Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PÁSZTOR EDE

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr Zoltán Eugen

registrarat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihor Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1933. — Redacția și admin. Oradea-Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Meginditja a Szovjet a teljes offenzivát Japán ellen

Az orosz tábornokok véleménye szerint itt az ideje letörni az ősi ellenséget

Prága, augusztus 18. A Reuter jelenti: Tegnap délután nagyfontosságú tanácskozást tartottak a Kremlben. A tanácskozásra, amely a Távol-keleti kérdés pontos megvitatása tárgyában ült össze, repülőgépen érkezett meg Blücher tábornok, a Távolkeleti haderő parancsnoka, valamint Vorosizlov, aki szintén a Távolkeleten tartózkodott s megjelent a tanácskozáson Litvinov külügyi népbiztos is. A Sztalin személyes elnöklése alatt lefolyt tanácskozás, a japán külügyminiszter újabb jegyzékével kapcsolatban indult meg. Jelentették, hogy Japán újabb jegyzéket nyújtott át Litvinovnak, melyben új sérelmeket sorol fel. A Szovjet diplomáciának az a véleménye, hogy Japán, noha kínai helyzete most is azt követeli, hogy békét kössön, nagy hatalmi tervei céljából nem akarja a békét tartóssá és szilárdá tenni és az újabb japán jegyzék, mintegy hátsó ajtót biztosít a japán politikának, hogy az ellenségeskedést, ha érdekei úgy kívánják, felújíthassa.

Erre való tekintettel a Szovjet vezetőinek tanácskozása arra irányult, hogy leszögezzék Oroszország további magatartását a japán kihívással szemben. Ámbár a tanácskozás szigorúan titkos volt, a kiszivárgott hírek szerint Vorosizlov és főleg Blücher arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a támadást Oroszország azonnal indítsa meg s ne engedje Japánt lelegzethozni. Blücher előterjesztése szerint a Szovjet hadsereg ég a harci vágytól és minden pillanatban kész az előnyomulásra. A terv ellen Sztalin sem foglalt állást s hír szerint egyedül Litvinovnak voltak aggályai. A tanácskozás végleges eredményéről még nincsen értesülése a Reuternek, de jelentése szerint a közel jövőben fontos fordulat várható az ügyben.

nek bíralt titkos szavazással a kerület választói választják 3 évre. Megszervezték a felső-racionális bíróságokat is. A legfelsőbb szovjetbíróság, valamint a katonai és szállítási bíróságok tagjait a tanácskoztársaság legfőbb szovjetje, a szovjet parlament nevezi ki.

Időjárás

Kevés eső, hőmérséklet emelkedéssel. Enyhe délnyugati szél.

Statisztika a szudetákról

Az A-Z című lap statisztikát közöl a szudeta német párt 800 ezer tagjáról. Eszerint 317.000-en vegyes házasságból született, 10 ezren nem német nemzetiségűek, 350 ezer pedig kiskorú.

400 ezer tonnával növeli hajóhadát a Szovjet

Az „European Press Association” jelenti Londonból, hogy a Szovjet új ötéves terve a hadi flotta 400 ezer tonnás növelését is előírja és az új hajók építését már meg is kezdték. A Szovjet az Egyesült államokból importálja a hajóépítéshez szükséges anyagokat. Ebben az évben két nagy amerikai típusu hajó dokkot építenek. Amerikai szakértőkön kívül skandináv acél-mérnököket hoztatnak, akiknek heti fizetése tíz font lesz. Az új flotta elsősorban a Balti Tengert fogja szolgálni, ahol az angol és francia hajóhaddal fog együttműködni Németország hatalmas fegyverkezésének ellensúlyozására. A Szovjet ezenkívül még akarja törni Lengyelország balti tengeri flotta hegemoniáját.

A haditengerészeti költségvetést 4 százalékról 7 és fél százalékra növelték. A Szovjet immobilizálni akarja a német flottát a Balti Tengeren.

Választani fogják a néptörvény-székek bírálit

A szovjet-parlament ülésén felolvasták a szovjet bíróságok

átstruktúrázásáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat alapelve: a bíraskodás demok-

ratizálása és az állam biztonság. A bíraskodás alapját a néptörvény-szék képezi, amely-

Helyreállítják a lengyel-orosz diplomáciai viszonyt

Bucuresti, aug. 18. Lengyel politikai körök nagy figyelemmel kísérik a németországi erőditési munkálatokat. Varsóban megállapítják, hogy a Németország keleti határain, különösen a Felsősziléziában és Kelet Poroszországban épülő erődtímenyek lényegesen megváltoztatják Németország és Lengyelország katonai erőviszonyát.

Még nagyobb figyelmet szentelnek a Németország nyugati határain épült erődtöknöknek, mert számolnak azzal, hogy a jövőben Franciaország csak nagy nehézségek árán tudja megsegiteni keleteurópai szövetségeseit.

Grzbovsky, Lengyelország moszkvai nagykövete tegnap felkereste Potemkin külügyi

népbiztos helyettesét, akivel a lengyel-orosz diplomáciai viszony normalizálásáról tárgyalt. Mint ismeretes a két állam kölcsönösen visszahívta nagyköveteit és a konzulátusokat is bezáratta. Most Lengyelország a régi diplomáciai viszony helyreállításáról kezdett tárgyalásokat.

Runciman elérte az első cseh-szudeta békés megbeszélést

Prága, aug. 18. Tegnap délután a Kolovrat palotában megbeszélésre ültek össze a szudeta párt képviselői és a cseh kormány tagjai. A megbeszélést súlyos konfliktus előzte meg. A szudeta németek ugyanis nem voltak hajlandók részt venni a tanácskozáson, mert arra a cseh koalíciós

pártok hét képviselőjét is meghívták. A szudeták kijelentették, hogy a cseh képviselőknek nincs semmiféle minőségük, melynek alapján részt vehetnének a tárgyaláson és ők csak a cseh kormánnyal a teljes egyenlőség alapján hajlandók tárgyalni. Már már ugylát szott, hogy a tanácskozásokat

nem lehet megtartani, a mikor Runciman lord közbelépett és rávette Benes elnököt és Hodzsa miniszterelnököt, hogy mordjanak le a koalíciós képviselők részvételéről. Miután a cseh kormányelnök elegett tett a kérésnek, megkezdődhetett a tanácskozás, mely három és fél órán át tartott.

A legújabb magyar film mástél- éves primadonnája Nagyváradon tartózkodott...

Steiner Zsuzsika, vagy ha a művész nevén tetszik Csöpi Terke, azelőtt soha nem játszott filmen és egyáltalán nem készült művészi pályára.

Sőt még soha nem volt szín-
házban és nem látott filmet.
Talán az első filmszínész az
egész világon, aki előbb szere-
pel filmen, mielőtt moziban
lett volna...

A stúdióban azután kiderült,
hogy istenáldotta tehetség.
Előbb csak kis szerepet szán-
tak neki, azonban a kedvéért
egészen átalakították a szöveg-
könyvet. Főszereplő lett a vé-
gén. Hozzá igazodott az egész
film. Megváltoztatták a ked-
véért az egész szöveget. Az elő-
írt szerep helyett önálló be-
mondásokkal színesítette a szö-
veget.

A művésznő — púder és ruzs nélkül

Dr. Zoltán Károly ügyvéd-
ről van látogatóban Nagyvára-
don, a szüleiével együtt. Nincs
ugyan kimondottan látogatási
idő, de a „művésznő” udvaria-
san fogad. A művésznő külső-
leg valóban megfelel az előze-
tes híreknek. Nagyon szép és
nagyon elegáns.

Sem púder, sem ruzs nincs
rajta. Nem cigarettázik. Szőke
— festetlen — haja természe-
tes loknikba csavarodik. Mé-
lyen ülő barna szemei, maguk
is beszélnek.

Egyszerű, otthoni ruha van
rajta. Világoskék kötött ruha,
fehér gallérral.

Nem készült az interjura és
fogódott kisé. De nem „ir-
tózik” a nyilvánosságtól. Ked-
ves és közvetlen. Minden moz-
dulata maga a természetesség.
A bemutatkozásán is látszik.
Mindkét nevét bemondja:

— Steiner Zsuzsika. Vagy
ha úgy tetszik: Csöpi Terke.

— Foglalkozása?

— Primadonna.

— Mióta van a filmpályán?

— Egy fél éve.

— Hogyan tetszik a művészi
pálya?

— Nagyon.

— És a partnerei? Kik a
partnerei?

— A partnereim: Pager bá-
csi. Nagyon szeretem Pager
bácsit. Ő is szeret engem. Ére-
kel nekem a filmben: tén-
te kicsikém, tente.

— És beirt az emlékköny-
vembe: — Kis partneremnek,
a nagy művésznőnek, igaz sze-
retettel Pager Antal.

— Nagy Gyuri bácsira hara-
adtam. Betett egy kosárba...
Huszár Pufi bácsit mindig ütöt-
tem. Mondtam neki: dá, dá,
csunya kövér bácsi.

A művésznő úgy érzi, hogy
eleget beszélt. Közvetlenül
uzsonnát kér. A szülei sem za-
vartatják magukat és kínálják:

— Zeirost eszel?

— Csak szép kenyeret eszem

A „szép kenyér” fehéret je-
lent és így létrejön az alku.
Uzsonnázás közben is lehet be-
szélni. A vendégének is ad
a kenyérből és most már pro-
dukálja is magát.

Kacsint. Majd bájos közvet-
lenséggel a szék mögé fut. És
a kis lyukon keresztül kiabál
be:

— Kuk!

Sőt, néhány kulisszatitkot is
elárul.

— Egyszer egy cukrászdá-
ban voltunk a felvétel közben
és egy csokoládó fiatal párt
láttunk. Elkialtottam magam:
Ejha! Egyszer meg azt mond-
ták, hogy nyuljak be kézzel a
pörköltbe. Én felkialtottam:

— Isten ments!

Nagyon őszinte hangulatban
van. Kihasztnáljuk.

— Ki vette fel a fizetését?

— Anyukám.

— És mit kapott belőle?

— Szép ruhát, meg játékot.

— Megköszönte?

Hogyre. Így.

Az édesanyja ölébe ül és

megcsókolja.

— Egy csókért én is adnám

szép játékot.

A művésznő közvetlen. A

ölembe ül és megcsókol.

A közvetlenség zavarba hoz.

A bucsuzás is. Kedvesen mon-
ja:

— Kezét csókolom. Kisérijük

ki a bácsit.

Kikisének. Főledhetetlen ri-
port volt. Nyilatkozatot kap-

tam és megcsókolta a művésznő.

Aki szép, kedves és fiatal. En-

előlegezem a világhírnevet. —

Hűsen, csak másfél éves...

(t. t.)

Ismeretlen tettesek 100.000 lei értékű árut loptak egy tehergépkocsiról

Kézdivásérhelyi tudósítók
jelentik: Háromszék megye ke-
reskedői árujuk nagyrészt
Brassóban szerzik be s a meg-
rendelt árut naponként teher-
gépkocsin szállítják le valame-
lyik fuvarozó cég Kézdivásér-
helyre. A Kovács testvérek
egyik gépkocsija tegnap este
Brassóból nagyobb rakomány-

nyal igyekezett a székely vá-
rosba. A háromszék megyei
Santionlunca község határában
a gépkocsi az út emelkedése
miatt lassított s így történhe-
tett meg, hogy a lassan haladó
gépkocsira a sötétségben több
ismeretlen egyén felmászott s
több értékes csomagot elemelt.
A gépkocsi vezetője és a kísé-

rők, akik a vezetőfülkében ül-
tek, csak Moacsán vették észre
a lopást. Az utszéli banditák
körülbelül százezer lej értékű
ruhaneműt és bőrárut loptak el
a gépkocsiról.

A csendőrség a vakmerő
rablók kézrekerítésére meg-
indította a nyomozást.

Világszerle nyugtalanság a német hadgyakorlat miatt

A Times híradása szerint,
Angliában az a vélemény ala-
kult ki, hogy Németországban
a hadgyakorlatok leple alatt
voltaképpen nagyszabású ka-
tonai előkészületek folynak.
Ezt a véleményt arra alapít-
ják, hogy függetlenül a tulaj-
donképpen hadgyakorlat elő-
készületeitől (amelyek nem ki-
fogásolhatók) — ujjalt erővel
láttak neki az erősítési mun-
kálathoz. A kormány odáig
ment el, hogy a magánipar-
ból munkásokat „rekvirált”,
akiket a rajnai front munkála-
taiban foglalkoztat. Különösen
ezek az erősítések nyugtala-
nitják az angol diplomáciai kö-
röket.

Emellett a hadgyakorlatok-
ra berendelt tartalékosok
nagy száma is nyugtalanságot
kelt. Végül, a hírek szerint, a
gyakorlatok mindenben a há-
boru külsőségeivel zajlanak
le és a civillakosság köteles en-
gedelmeskedni az új rekvirá-
lási törvény szigorú rendelkezé-
seinek.

Mindez igen meggondolkoz-
tató. Mi végre a nagy előkészü-
letek, mi végre az új rekvirá-
lási törvény? Az embernek az
a gondolata támad, hogy Né-
metország mozgósítani akar,
anélkül, hogy a mozgósítást el-
rendelné, mint ahogy Japán
háborút visel, anélkül, hogy
hadat üzent volna.

És ha így áll a dolog: mi cél-
juk ezzel a félig-meddig hadi-

készültségben lévő hadsereg-
gel? Nyomást akarnak gyako-
rolni Csehszlovákiára? Vagy
ráijeszteni Angliára és Francia
országra? Ez a játék, tekintve
az egyezmények és szövetsé-
gek hálózatát, annyira vesze-
delmes, hogy nem s hihetünk
a valóságban.

Ha mégis így volna, Német-
ország egyesegyedül indulna
háborúba, mert csaknem bizo-
nyos, hogy Olaszország nem
vesz részt egy olyan hadjárat-
ban, amelynek célja Cseh-
szlovákia meghódítása. A Har-
madik Birodalom ugyanolyan
helyzet előtt áll, mint az 1914-
es Németország, azzal a kü-
lönbséggel, hogy szövetsége,
Ausztria—Magyarország nincs
többé.

De mégsem... A józan ész
azt sugja: nem lehet szó há-
borúról és Németország mi-
helyt észreveszi, hogy a világ
résen van, — eláll tervétől

A Le Moment párisi levele-
zője szerint, az angol kor-
mány érdeklődésére Berlin-
ben azt a megnyugtató választ
adták, hogy valóban semmi
egyéből nincs szó, mint had-
gyakorlatról.

Ez a válasz — teszi hozzá
a lap — talán megnyugtató,
ha nem állana előttünk Hen-
lein tüzes nyilatkozata, hogy
„összre a szudéta-kérdés így
vagy amúgy megoldódik”. Ez
az „így vagy amúgy” nem na-
gyon nyugtat meg, ha arra

gondolunk, hogy Németország
nak a legnagyobb számu em-
bere éppen ősszel áll fegyver-
ben. Ne feledjük, hogy Német-
ország mindig is a megrohanó
háborút hirdette

Mégis azt hisszük, hogy
német tiszték, akik a világ leg-
első katonái közé tartoznak
— levonták a most folyó há-
boruk tanulságait és belátták,
hogy a megrohanó háboru leg-
feljebb csak az első hétig az.

Vajon hiheti-e valaki, hogy
bármily szerény hadsereget is
legázolhatnak egy hét alatt?
Belgium példája az ellenkező-
jét bizonyítja. Nem titok, hogy
1914-ben Belgiumnak mind-
össze 71 ezer puskája volt és
mégis augusztus elsejétől ok-
tóber végéig ellentállt, aztán
az Yser mögé vonult s ott a
legnagyobb szolgálatokat tette
a szövetségeseknek...

Félholtra verte feleségét az „itt a piros, hol a piros” játékos

Lugos, aug. 18. Pisat Ruzan-
de lugosi asszonyt a férje, aki
az ismert itt a piros, hol a pi-
ros játékos, egy téglával úgy
fejbe ütötte, hogy ájultan esett
össze. A kihívott mentők be-
szállították a kórházba s ott
megállapították, hogy a szeren-
csétlen asszony koponya alapi-
törést szenvedett. A vizsgálat
megállapította, hogy a férj az
országos vásár előtti napon mu-
latni akart menni, de az ass-
zony nem engedte, ezer aztán
összeveszték. Az asszony álla-
pota életveszélyes.

Egy napon halt meg egy öreg házaspár

Margitáról jelentik: Tischler Süssmann margitai tekintélyes kereskedő egy napon halt meg feleségével. A férj 38, az asszony 80 éves volt. Hatvankét éven át éltek példás házasságot. Gyermekek nem voltak. Tischlerné három év óta súlyos betegen feküdt és az volt a kívánsága, hogy férjével egy időben távozzon az élők sorából. Ez az óhaja teljesült az elmúlt vasárnap. A férj délután háromkor, az asszony este hét órakor halt meg.

Szerencsétlenség egy bukaresti üzemből

Bucuresti, aug. 18. Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap este a Vulcar-gyárban. Katz Jenő 27 éves elektrotechnikus kábeleket kötött át, miközben egy emeléshez használt csigáson lezuhant és valószínűleg lefejezte a szerencsétlen embert.

Japán mindig udvarias

Az orosz-japán fegyverszünet megkötése utáni napon a japán haderő főparancsnoka napiparancsban emlékezett meg a szovjetkatonák hősiességéről.

A japán tábornok napiparancsa csodálatát fejezi ki az orosz katonák bátorsága és önfeláldozó készsége felett. Ugyanakkor a japán katonák viselkedéséről is magasbízalással emlékezik meg.

Megsemmisülés fenyegeti a Gyilkos-tót?

Csikmegye egyik legnevezetesebb természeti szépsége és kiránduló helye a Gyergyószentmiklós közelében levő Gyilkos tó, mely kb. 100 évvel ezelőtt keletkezett. A gyönyörű háttérű tó, vadregényes vidék középpontjában, a Kisbékáspatakból keletkezett, mégpedig úgy, hogy egy magasból lezuhant óriási kőszikla elzárta a patak útját. Nemrég egy husztagú társaság tudományos kutatásokat végzett a tó környékén s a vizsgálatok szomorú eredménnyel járt. Megállapították, hogy a tóba befolyó patak állandóan hordja a törmelékét és fokozatosan feltölti a talajt. Ezzel szemben az előző évi mérések alapján tett összehasonlításból kitűnt, hogy a tó kifolyásánál egyre szélesebbé válik a meder és így a nagy tömegben elfolyó víz is állandóan apasztja a tó szintjét. A tó tisztántartását több ízben meg sürgették, mindezt ideig eredmény nélkül. Hasonlóképpen a növény és moszatképződmények is egyre nagyobb teret hódítanak el a tó területéből. Így, ha nem történik idejében intézkedés, a gyönyörű Gyilkos tó rövidesen eltűnik.

Félmillió vagonos terméskből kétszáz ezer vagon búzát exportálunk

Bucurestiből jelentik: A központi kimutatásügyi hivatal mezőgazdasági osztálya most hozta nyilvánosságra az ország gaboratermésének adatai alapján készített számcsoportosítást, amelyből megállapítható, hogy a buza hektáronkénti átlaghozama 13—14 métermázsa volt. Hozzávetőleges számítás szerint az országban a buza-termés 500 ezer vagonos buza-hozamot biztosított, ami rekord termést jelent. A belső szükséglet hozzávetőlegesen 300 ezer vagonra tehető s így külkeres-

kedelmünk útján 200 ezer vagon búzát hozhatunk forgalomba a nemzetközi piacokon. Ez a szám körülbelül a kétszerese az elmúlt kereskedelmi kampany során lebonyolított kivitel forgalmunknak.

Harmincadik feleségétől válik egy 80 éves ember

Tizenhét éves leányt vesz el, hogy új házasságából is katonát adhasson hazájának

Kairóból jelentik: A rendőrség letartóztatott egy 80 éves aggastyánt, akit jelenlegi felesége, — aki sorrendben a harmincadik a letartóztatott hőszerű élete alatt — azzal vádol, hogy el akarja hagyni azért, mert egy 17 éves leányt akar feleségül venni. Az újra házassodni készülő aggastyán éppen

harmincszor nősült meg ezideig, s eddigi feleségeitől összesen 79 gyermeke van, akik egy kivételével mind életben vannak. Az öreg a kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy tényleg el akar válni a feleségétől és pedig azért, mert nem tud neki többé fiukat szülni, az ő élete célja pedig az, hogy

minél több katonát neveljen hazájának. Ezért határozta el — mondja a kihallgatáson az aggastyán, — hogy elhagyja a harmincadik feleségét és elveszi a 17 éves leányt, mert reméli, hogy ez még szül neki egy pár fiú gyermeket. Hetvenkilenc fia közül 60 teljesített katonai szolgálatot hazája, Egyiptom javára.

Az új közigazgatási elrendezés

A februári alkotmány új érát jelentett az országnak, keresztut a román nép történetében és új, egészséges horizontot nyitott.

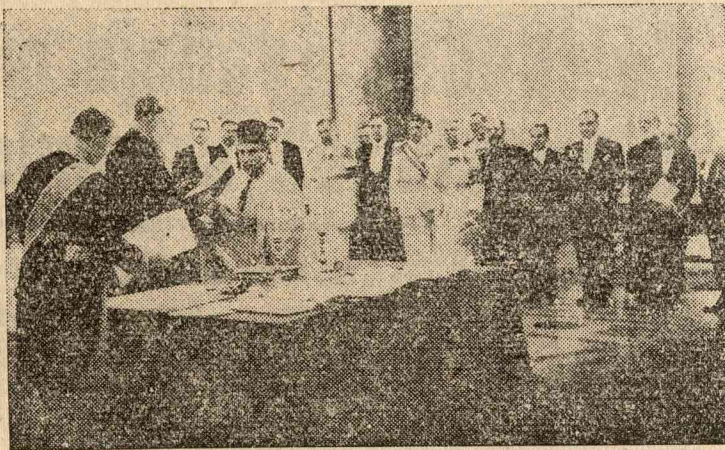
Az elmúlt néhány hó folyamán az új rezsím munkájának eredményessége nemcsak alkotó munkát jelent, hanem az elmúlt politikai kormányok okozta kiütéseket is eltüntette és az ország legtávolabbi sarkában is tökéletes újjászülést hozott.

A közigazgatási törvény, amit Ofelsége szombaton fenn-

amely ily módon állandó szolgalmi kapcsolatban tartották őket és késlekedtek ügyeik elintézésével.

Az új közigazgatási törvény, amit Călinescu Armand belügyminiszter készített, három nagy elvet valósít meg: a decentralizációt, amely szétbontja a kezdeményezést megőző centralizmus bilincseit, az állam állandó ellenőrzését és a hatóságok fejeinek személyes felelősségét az illető közületek és az állammal szemben.

Szekítva a politika által meg-

Az új tartományi helytartók eskütétele. Necruzi tábornok leteszi az esküt Ofelsége kezéhez a kormány tagjainak jelenlétében.

költ ünnepség keretében hirdett ki az egész román népet a haladás és széles fejlődés útjára vezette. Megszünteti a politikai rendszert, amely az ország minden politikai és gazdasági erejét Bukarestbe koncentrált és arra kényszerítette a polgárt, hogy a legjelentéktelenebb kérdés elintézéséért is a mindenható bukaresti politikai klub támogatását kérje,

mérgezett multtal és a központosító bürokratizmus rabságával, új és független életet adva minden tartománynak, az új közigazgatási elrendezés, amit Ofelsége II. Károly király az állam bölcs kormányzója és a munkát és rendet megvalósító kormány adott az országnak, betetőzi az új rezsím munkáját amely fényes fejlődés előtt áll.

A világhírű Dodgegyár fiatal tulajdonosának tragikus halála

Newyorkból jelentik: Danny Dodge, a világhírű Dodge gépkocsigyár 21 éves tulajdonosa, aki passzióntus sportember, halálos szerencsétlenség áldozata lett. A fiatal gyártulajdonos motorcsónakjában eddig még kiderítetlen körülmények között dinamit töltény robbant fel, amely szétvetette a csónakot és súlyosan megsebesítette a gyárost. A megsebesült gyártulajdonos, mielőtt még valaki segítségére siethetett volna, vízbe fullt.

Villám sújtott agyon a Ceahlău tetején egy jasi festőművészt

Bucurestiből jelentik: A napok óta tartó abnormális időjárás nyomában rengeteg pusztulás jár. Nem egy esetben van emberáldozata is a szeszélyes viharoknak. Tegnap egy jasi kiránduló társaság járt a Ghilcos tónál és a társaság egy része, közöttük C. N. Vasiliu jasi festőművész megmászta a Ceahlău nevű hegyóriást is. Amikor a társaság már 2000 méter magasságban járt, sűrű villámlások és dörgések közepette hatalmas vihar keletkezett. A meglepett turisták szanaszéjjel szaladtak, valamilyen fedezéket keresni, közben villámcsapás érte Vasiliu festőművészt, aki azonnal szörnyethalt.

A MEGUNT LEMEZ

(p.) A hatalmas erkölcsi sikerrel zárult nagyváradi országos szabó-kongresszus megízlelésre méltó tanulságokat eredményezett. A szabóipar speciális, különálló sérelmeit széles keretek között vitatták meg és noha a kongresszus szakmai gyűlésnek indult, lehetetlenségnek tűnt volna, hogy az általános iparos fájdalma ne adjanak hangot a szónokok. Majd Segesváron bővebben fognak beszélni erről, meg arról, mondták az iparosok, — Segesváron gyűlése ugyanis 'e hó 29-én az ország első „iparosparlament” je — de beszélni kell most is róla.

Mi hát az a probléma, melyről beszélni kell minden gyűlésen, kongresszuson? Mi az, amelyről két iparos beszél, ha egymással találkozik? Mi az az egyetlen kérdés, amely a szabómunkások delegátusát is a pódiumra szólította, hogy ki jelentse: bérkérdésben és minden más kérdésben ellentétek vannak közöttünk, sokszor harcolunk is egymás ellen, de ebben az egyetlen pontban nincs különbség: munkaadók és munkások egyek vagyunk. Mi az az ügy, amelyről az egyik bukaresti kiküldött azt mondotta, hogy annyi kötetre való panaszt lehetne elmondani, hogy három garnitúra vonatra sem férne fel? Mi az a varázslatos dolog, amelynek kedvéért — miután utolsó napirendi pontnak maradt — egy nappal meghosszabbította nagyváradi tartózkodását a nagyszalontai iparos éppugy, mint a dévai, noha hétfőn már munkanap volt és műhelye nem nélkülözhetné őt?

A Betegsegélyző.

Ez az a kifogyhatatlan, bevégezhetetlen, kimeríthetetlen téma, amely kisiparost, munkást helyéhez tud órákra, napokra szögezni. Csakhogy beszélhessenek róla.

Mindig csak beszélni fognak? A jelek szerint nem.

Ralea Mihály, munkaügyi miniszter — aki eddig hozott szociális jellegű törvényeivel tűnt ki — a minap két beszédben is bejelentette, hogy rövidesen tető alá hozza a Betegsegélyző reformját. A Munkásbiztosító Pénztár központi tanácsa pedig máris megkezdte a reform előkészítését.

A miniszter Brailaban a kikötőmunkások előtt és most vasárnap Bucurestiben az erdélyi munkások szórakoztatási kirándulásán jelentette ki, hogy oly módon kívánja megváltoztatni a Betegsegélyző törvényt, hogy a tagok aggkori nyugdíjaztatását is bevezessék. Eddig csak rokkantság esetén fizetett nyugdíjat a Betegsegélyző — és az a tag, aki 51, ird és mondd: ötvenegy esztendőn keresztül, 14 éves kor-

tól 65 éves koráig fizetett betegsegélyzői járulékot — ha a Betegsegélyző jóvoltából elérte 65-ik életévét, legfeljebb ingyen orvosi kezelésre tarthatott igényt, de nyugdíjat csak akkor, ha a gép elvágta a kezét, vagy ha munka közben megvakul.

A munkásügyek minisztere határozott és tettekre kész embernek mutatkozott. Bizonyára meg is fogja valósítani az iparosok nyugdíjintézményét.

És ha egyszer talán megvalósul az iparos- és munkásosztály másik évtizedes követelése: a szabad orvos- és gyógyszerválasztási jog és az autonomia gyakorlati alkalmazása — akkor, talán akkor még arról is lehet az iparossal beszélni, hogy a betegsegélyző-járulékokat felemelik. (A Betegsegélyző központi tanácsában egyébként máris beszélnek róla.)

Akkor — talán akkor — elérjük, hogy olyan iparos vagy munkáskongresszusokon asszisztálhatunk, ahol dicsérni fogják a Betegsegélyzőt: mint intézményt S az unalomig elkoptatott gramofonlemez helyett új szöveg kerül fel a kongresszusi hangtölcsér alá.

Felgyújtotta önmagát egy életunt tizennégy éves leány Bukarestben

Bucurestiből jelentik: A Constantin Nacu ucca 3. számú házból egy lángokban álló fiatal leány szaladt ki. A járőrök segítségére siettek és sikerült a kezükbe akadó tárgyak-

kal a lángokat elfojtani. A szerencsétlen leányt a Voltea Lőr-házba vitték, ahol nem fűznek reményt felépüléséhez. A leányt Victoria Albonak hívják, 14 éves és öngyilkos akart lenni. Ezért testét és haját pet-

roleummal leöntötte, amelyet csodálatos bátorsággal meggyújtott. Fájdalmaitól üzve szaladt az uccára. Az öngyilkosság okát nem tudják megállapítani.

Kémkedés gyanúja miatt csaknem letartóztatták a windsori herceget

„Most már legalább kém is voltam” — mondotta a volt angol király, aki vegetáriánus kosztot él

Genua, aug 18. Nem mindennapi élménye volt a napokban a windsori hercegi párnak. A herceg és felesége most luxusjachtjukon az olaszországi vizeken tölti a nyarat. A windsori herceg jachtja mindenütt, ahol megjelent, nagy felhajtást keltett, azonban senki sem tudta, hogy kié a jacht és kik azok, akik benne utaznak. A kikötők rendőrei csak egy dologra lettek figyelmesek: hogy a jacht minden kikötőben megáll, senki sem száll ki a jachtból, ellenben a kikötőben már várja a jachtot mindig valaki, egy csomagot ad át és a jacht máris tovább siklik a tengeren.

A kikötők rendőrszeméi egymásnak adták tovább ezt az érdekes tünetet s miután napokon át nem sikerült közelebbit megtudni a titokzatos jachtról, Genuában feltartóztatták a Gulzare nevet viselő jachtot. Genuában is megismétlődött az eset. A jacht befutott a kikötőbe, egy ur kiszállt a jachtból, néhány lépést tett a kikötőbe, találkozott egy másik urral, akitől csomagot vett át, aztán visszament a jachtba és nyomban tovább utazott.

A genuai kikötő rendőrsége azonban ezuttal nem volt rest és amikor a jacht ki akart futni a kikötőből, feltartóztat-

ták. Nagy volt a csodálkozásuk, amikor kiderült, hogy a jachton a windsori herceg és felesége pihennek. Nyomban meg is magyarázták, miért áll meg minden kikötőben a jacht. A hercegpár ugyanis ujabban vegetáriánus kosztot él, a kisét egyik tagja azonban húst eszik és ezt a húsételt hozza távirati megrendelés alapján mindig valaki a kikötőbe.

A windsori herceg jót mosolygott az eseten, barátságosan kezet fogott a rendőrökkel és csak annyit mondott:

— Most már legalább kém is voltam...

Sportvonat Budapestre

szeptember 7—13

Utlevél és vízum nélkül

csak személyazonossági igazolvány szükséges

Lei 1340

Információk a

**WAGONS-LITS/COOK
és EUROPA**

menet, egyirodákban

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand

A különvonat utasai Budapestén a

**„METROPOLE”-ba szállnak
Rákóczi-út 58. a város szívében.**

150 modern szoba 4— pengőtől, teljes penzió 9— pengőtől. Patinás, kiváló konyha. Valódi ardeai Flekkenkülönlegességek. Esténként szegedi Farkas Jóska cigányzenekara, d. u. és este Virány-jazz. — Tánc. — Perényi Lili énekel.

Román matrózokat bombáztak a spanyol nemzetiek egy angol hajón

Galacba érkezett rádiogram szerint a Noemijulia angol hajó, amit a nemzetiek Alicante kikötőjében bombáztak, súlyos léket kapott és lassan süllyed.

A hajó fedélzetén 35 főnyi személyzet volt, közöttük sok galaci és brailai román matróz, akiket idejekorán sikerült megmenteni. A „Noemijulia” egyéb

ként gyakran megfordult Galacban és Brailában gabonát és fűrészárut rakodni. A hajó Antor Minucalis Párisban élő vállalkozó tulajdona.

Ilie Calciut a pénzügyminisztérium is feljelentette

Bukarest, aug. 18. Ilie Calciu, a bukaresti Munkakamara volt elnöke ellen folyik a vizsgálát. Az első vádpontok beigazolódtak és a vizsgálóbíró most már csak a pénzügyminisztérium feljelentésével fog-

lakozik. A pénzügyminisztérium ugyanis rágalmozás, hamisítás és sikkasztás címén jelentette fel Ilie Calciut, aki a Munkakamara pénztárából felvett 60 ezer leit és ezt az ösz-

széget úgy igazolta, hogy a pénzügyminisztérium két tisztviselőjének adta spere gyanánt, hogy egy árlejtést jóváhagyják.

A vizsgálat tovább folyik.

Rablótámadás egy budapesti lapvállalat épületében

Budapest, aug. 17. A Stádium lapkiadó vállalat épületének folyosóján homokzsákkal leütötték Ábrahám Rudolf száz százalékos hadirokkart

pénzbeszedőt, akinek táskájában tizezer pengő beinkasszált pénz volt. A merénylőt, egy 19 éves munkanélküli segéd-murkást sikerült elfogni, mert a pénzbeszedő csak pillanatra

kábult el az ütéstől, majd segítségért kiáltott. A segítségére siető tisztviselőknek sikerült elcsipniük a pénzestáskával me nekülő merénylőt.

Új tárgyalást rendeltek el a híres verekedő Moti Spakov ügyében

Bucuresti, aug. 17. A legfőbb katonai semmitőszék ma tárgyalta Moti Spakov, Románia volt rehészulyu ökölvívó hajnokának felfolyamodását a con stanjai katonai törvényszék

itélete ellen, amellyel Marinescu őrnagy megsértése és bántalmazása miatt négyhónapi fogházra ítélték. A legfőbb semmitőszék a felfolyamodás

két pontját elfogadva, a galaji katonai törvényszékhez tette át az ügy aktáit, amely még ezen a héten újra ítélezik a perber.

Többrendbeli szélhámosság elkövetése után eltűnt a kolozsvári olasz konzulátus titkára

A „Curentul” kolozsvári jelentése szerint Clunta Emanoil a kolozsvári olasz követség titkára több rendbeli szélhámosságot követett el, majd eltűnt.

Clunta Emanoil a kártya szenvedélye ragadta el és hogy kártyaadósságait megtudja fizetni,

az olasz konzulátus nevében szélhámosságokat követett el

és idegen pénzhez nyúlt. Clunta Emanoil ellen az ügyészség letartóztatási parancsot és körözést adott ki, miután valószínű, hogy hamis utlevéllel külföldre szökött.

Augusztus 24-én hirdet ítéletet a magyar kuria Szálasi perében

Budapest, aug. 18. A kuria Tőrek tanácsa szerdán kezdte el tárgyalni Szálasi Ferencnek, a magyar nemzeti szocialista mozgalom vezérének ismert perét. Mint ismeretes, a törvényszék tizhavi államfogházra ítélte Szálasi, amelyet a tábla háromévi börtönre sulyosbított. A tárgyalást délelőtt tíz órakor nyitotta meg Tőrek tanácselnök, a kuria elnöke. A tárgyaló terembe csak néhány magasrangú bírót és külföldi újságírókat bocsátottak be. A vádirat felolvasása után a főügyész tartotta meg vádbeszé-

dét. Többek között azt mondotta, hogy a vádlott olyan mozgalomban vett részt, amely polgárháborúba és forradalomba sodorhatta volna Magyarországot. Vádbeszéde befejezésében az ítélet sulyosbítását kérte. A tanács végül augusz-

tus 24-re halasztotta az ítélet kihirdetését. Mialatt a kurián Szálasi perének tárgyalása folyt, a kuria előtt, a Kössuth Lajos téren nyilaskeresztes fiatal emberek tüntettek Szálasi mellett. A tüntetőket a rendőrség szétverte.

Zár alá vettek egy francia hajót Konstancán

Konstanca, aug. 18. A Steree Dalla hajótársaság kérésére a hatóságok zárlat alá vették a „Cite d'Athere”, francia hajót, amelynek tulajdonosa 400 font

sterlinggel adós maradt a társaságnak. A hajó a zárlat következtében nem hagyhatja el a kikötőt.

Németország érdeklődik a román borok iránt

A belföldi borpiacon az utóbbi napokban az árak jelentős emelkedést mutatnak. Az ár-emelkedés részben azzal áll kapcsolatban, hogy minden valószínűség szerint

az ezévi bortermés nem lesz olyan nagy, mint azt várták

Másrészt az a körülmény befolyásolja a piac alakulását, hogy a kormány megengedte az eceteszenzia gyártását jobbminőségű borokból. Eceteszenzia gyártására, mint ismeretes, ezer vagon bort használnak fel ebben az évben.

A romániai bor iránt egyéb ként nagy érdeklődést mutatnak a németországi borimportőrök, mert az eddigi próbaszállítmányok megfelelnek a német piac követelményeinek.

Leesett a négyméteres állványról és meghalt egy szalontai ácsmester

Megrendítő, halálos végű szerencsétlenség érte Csepregi Mihály Kísfaludy ucca 5 szám alatt lakó ácsmestert. Felesége testvérének Czégé Sándornak egy szint készített Pankotán és a szivasztmában szenvedő ácsmester, aki különben negyvenszázalékos hadirokkant, mert a világháború alatt megsérült a szeme — lezuhant egy négyméteres állványról. Halálát felesége és hét gyermeke gyászolja.

Behívják az osztrák tartalékosokat is

London, aug. 18. A „Daily Telegraph” jelenti Berlinből, hogy a hivatalos lap holnapi száma közli az osztrák tartalékosok behívásáról szóló rendeletet. Az osztrák rezervistákat erőd és lövészárak építésre használják fel.

Lindberg utban Moszkva felé

Varsó, aug. 18. Lindberg ezredes feleségével együtt a Varsó melletti Okęcie repülőtérre érkezett. Lindbergh holnap folytatja útját Moszkva felé.

Miért hívták vissz a Luther amerikai német követet?

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban tartózkodó külföldiek tevékenységének megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság kihallgatta Metcalfe detektívet, a vizsgálat egyik vezetőjét. Metcalfe azt állította, hogy Luther Németország volt amerikai követ, azért hívták vissza, mivel nem volt hajlandó együttműködni a German American Bunddal. Az amerikai nemzeti szocialista mozgalomnak Metcalfe szerint az volt a főcélja, hogy nagy-kiterjedésű kémhálózatot létesítsen

Hamis nyomon

— Regény — 28

— Mi köze az egészségemnek szegény Mr. March-hoz?

— Hát... Nos, nagyon kellemetlen helyzetbe hoz bennünket. — Ki kell majd állnunk a világ elé. Hallett elhallgatott.

Mrs. Hallett megkínzott idegei megrázkódtak. Ugy látta, hogy az ura megértette, hogy a halott mégis Ledway. Mélységesen sajnálta Hallettet. Hogy ő, a felesége hozzá rá ilyen társadalmi bajt, mikor az ura neki csak tisztességet és boldogságot hozott. Hebegve mordta:

— Tehát te most már tudod.

Hallett szilárdan nézett ne-
jére...

— Selkirk... kétségtelen.

— Selkirk?...

Mrs. Hallett néhány pillanattig teljesen zavarban volt. Aztán hirtelen megértette a dolgot.

— Tehát te azt hiszed, hogy Selkirk ölte meg Marchot?

Hallett torkát köszörülte. Margaret tudta, hogy most szó nokolni fog, de azt is tudta, hogy férje bőbeszédűsége időf ad majd neki, hogy gondolkoz-
zék, mit tegyen.

— A kapcsolatot nem közvetlenül nyilvánvaló — kezdte Hallett. — De legalább is tudunk valami közvetlen indok-
ról, amely Selkirket March ellen ingerelte... Nagyon hibáz-
tatom magamat a szegény March halála dolgában — foly-
tatja. — Ebben a szobában Selkirk úgy beszélt, hogy azt bátran lehetett March ellen va-
ló fenyegetésnek venni. Hatá-
rozottan állította, hogy March hamisan vallott ellene. Ha ér-
akkor rögtön telefonáltam vol-
na Marchnak, ahogy egy per-
cig gondoltam is rá... March
talán még élne ebben a pillan-
atban.

— Borzasztó gondolat, hogy tanuskodjuk valaki ellen, aki-
ről esetleg kiderül, hogy ártatlan! — tiltakozott Mrs. Hallett.
— Ó, ne szóljunk semmit sem, amíg nem szükséges!

— De drágám, jusson eszed-
be, hogy ez a tanuskodás még mindig nem olyan borzalmas, mint az, ha gyilkost takargatunk. Örökké bártaná a lelki-
ismeretünket.

Hallett fölkelte és az ajtó felé indult.

— Megyek a rendőrségre és megkérdezem, tulajdonítanak-e fontosságot annak, amit köz-
lök. Margaret nyughatatlanul ráncigálja a ruhája fodrait.

— George — mondta halkan — tudom, te azt hiszed, hogy csak álmodtam, amit nekem tegnap mondtam... azt hiszed, hogy hallucináltam. Nem akarok vitatkozni erről, de tedd föl... csak éppen föltételezve, hogy nem volt álom, hanem valóság: nem lehetséges-e ak-
kor, hogy a halott mégis csak Ledway és nem Mr. March?
(Folytatjuk)

A kiskorúak bírósága fog ítélni az aradi fiatal munkás váradi gyilkossága ügyében

Emlékeztet még, hogy ez év tavaszán egy 18 éves aradi fiatalember Nagyváradon a Karger vendéglő háta mögött borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolta barátját és vé-
télytársát. Dobre Pál és Fizite András, ideáljukkal, Benkő Jo-
lánnal együtt ájtóttek Nagy-
váradra, hogy itt közösen ön-
gyilkosságot kövessenek el Fi-
zite András azonban meggon-
dolta a dolgot és amikor a
vasuti töltésen sétáltak, leütö-
tte és a vonat elé dobta véte-
lytársát. A hatóságok az első

pillanatban véletlen szeren-
csétlenségre vagy pedig ön-
gyilkosságra gondoltak, azon-
ban kiderült, hogy gyilkosság
ról van szó és Dobre Pál, ba-
rátja Fizite András gyilkolta
meg.

Fizite András és Benkő Jo-
lán ellen bevezették a vizsgá-
latot. Fizite védője, dr. Popa
Liviu beadvánnyal fordult a
vizsgálóbíróhoz s kérte, hogy
Fizite ügyét tegyék át a fiatal-
korúak bíróságához. A viz-
sgálóbíró nem adott helyt a be-
adványnak és vádiratot adott

ki Fizite ellen és abban gyil-
kosság címén helyezte vád alá
a fiatalembert. Popa Livius iel
folyamodást jelentett be a táb-
lához a határozat ellen. A
tábla vádtanácsa helyt adott
a védő felfolyamodásának és
elrendelte, hogy Fizite András
ügyét tegyék át a fiatalkoru-
ak bíróságához. A táblai vád-
tanács határozatát leküldték
a vizsgálóbíróhoz, ahon-
nan Fizite ügyét átteszik a fia-
talkorúak bíróságához. Benkő
Jolán ügyét a bíróság tárgyal-
ja le.

Három madarászi gyermek borzalmas tragédiája

Belezuhanak és megfulladtak a vizesgödörben

Tegnap délelőtt Madarász köz-
ségben megrendítő szeren-
csétlenség történt, amely két
hatéves kislány és egy négy-
éves kisfiu életét követelte ál-
dozatul.

Pászcán Ilorca hatéves kis-
lány négyéves Lajos nevű test-
vérével átment a szomszéd-
ba és Petrut Viorica hatéves le-
ánykáját játszani hívta az isko-

la udvarára. A kisfiut középre
vették és egymás kezét fogva,
kimentek az épülő elemi iskola
kertjébe. Utjuk egy vízzel telt
gödör mellett vezetett. Amikor
a gödör szélére értek, az eső
által alámosott part beomlott
és a három gyermek belezu-
hant a vízbe. Mivel serki sem
volt a közelben, a három gyer-
mek megfulladt. Holttestüket

egy óra múlva a keresésükre
indult családtagok találták
meg. Amikor kihalászták őket,
akkor is egymás kezét szoron-
gatták.

Mivel a csendőrség megállá-
pította, hogy a szerencsétlenség-
ért senkit sem terhel a fele-
lősség, az ügyészség megadta a
temetési engedélyt.

APRÓHIRDETÉSEK

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ÁLLÁS

Lapárusokat Oradea környé-
kére jó jövedelemmel felve-
szünk. Jelentkezni a kiadóhi-
vatalban.

Házmester pár ki szépen
mosni és vasalni tud felvétetik.
Friedmann, Parcul Emirescu
34-a. 3435.

Gyakorlott lapkihordót beve-
zetett helyre az esti órákban,
felvesz a Friss Ujság. Jelent-
kezni a kiadóhivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Szövőgépek, ványológépek,
esztergapadók, motorok, gőz-
gépek, malom berendezés,
transmissiók alkalmi áron bár-
milyen nagyságban beszerezhe-
tők. Alfred Siegmund. Sigi-
soara. 3498.

A nagyállomástól alig, öt
percrenyire, a volt városi szőlő-
telep mellett, házépítésre al-
kalmatlan parcellák, köztük több
sarokhely is eladó. Értekezni a
tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél
után 2—4 óra között Sár. Fran-
ceza 12. 2420

NYOMATOTT PASZTOR EDI
CÉGNÉL ORADEA

Befőzéshez hólyagpapír és
celophan papír kapható a
Pásztor Ede cégnél, Piata Mi-
hai Viteazul 4.

Mindenféle gyapjufonalat elő-
állító kisebb modern fonoda
berendezés, ugyisint gépek-
kel berendezett asztalosműhely
olcsón eladó. Alfred Siegmund,
Sigisoara. 3406.

Bármilyen iparigépre beren-
dezésre, vagy motorra volna
szüksége, kérjen alkalmi véte-
lekről vagy új gépekről ár-
ajánlatot, Alfred Siegmund,
Sigisoara. 3407.

KÜLÖNFÉLE

General Holbán uccán szekér
röl leesett barna papirba te-
keresztelt árucsomag. 14 Craiova
jelzéssel. Megtaláló vagy nyom-
ravezető Bozsák gyárban jutá-
lomban részesül. 3436.

Sorozatos repülő- szerencsétlenségek

San Franciscoból jelentik:
San Diegoból jelentik, hogy az
amerikai hadi tengerészeti re-
pülőit 10 óra leforgása alatt
két baleset érte. A Saratoga
hadihajó egyik bombavetőgépe
Rosendale közelében zuhant le.
Három pilótája meghalt. Egy

másik gép a San Diego öböl-
ben zuhant vízbe, öt pilótája
súlyosan megsebesült, kettő
meghalt.

Római jelentés szerint Piet-
ra Santa közelében Toszkána-
ban lezuhant egy katonai repü-
lőgép egy gazda házára. A pi-
lóta meghalt.

Rádió műsor

SZOMBAT

Bucuresti. 7.30 Ritmikus to-
na, rádióhíradó, reggeli hang-
verseny, háztartási, orvosi ta-
nácsok. 13 Időjelzés, időjárás,
kulturális hírek, sport, vizálás
jelentés. 13.10 Déli hangver-
seny közvetítése. Közben Sport
híreknek adása. 13.40 Gramo-
fonlemezek. 19 Katonazere. 20
Felolvasás. 20.20 Mandolinver-
seny. 21 Üzenetek. 21.15 Tánc-
zene. 22.30 Hírek. 22.45 Ven-
dégli zere. Majd különböző
hírek.

Budapest I. 9 Hírek. 9.30
Szent István napi körmenet
közvetítése a Várból. 10 Egy-
házi ének és szentbeszéd a bu-
davári koronázó templomból.
A szentbeszédet Serédi Jusztí-
niar biboros érsek, hercegprí-
más mondja. 12.15 Evangélikus
istentisztelet. 13.25 Őrségvál-
tás. 14.25 Zenekar. 15.35 I. szá-
mu regőscsoport. 16.10 Felolva-
sás. 16.35 Zene. 17.45 Előadás.
18.10 Lemezek. 18.50 Felolva-
sás. 19.20 Cigányzene. 20.30
István király hargjáték.
22.25 Zenekar. 23.50 Cigány-
zene.